

Saaristomeren rannikkokalastuksen nykytila ja mahdollisuus sopeutua tulevaisuuteen

Kalastajien tiedotus- ja koulutusristeily 5.-6.2.2020

Kirsi Sonck-Rautio

Åbo Akademi

Väitöskirja: The fishers of the Archipelago Sea-resilience, sustainability, knowledge and agency

- Aiempi tutkimus talvinuottakalastuksesta
- Talvinuottakalastus ei sopeutunut globaaleihin muutoksiin – miten on nykykalastuksen laita?
- Mitkä tekijät asianomaisten (eli kalastajien) mielestä estävät kalastuselinkeinoon joustavuutta (resielince)

Tutkimuskysymyksiä:

- 1) Millaisia piirteitä rannikkokalastukseen liittyvällä sosio-ekologisella systeemillä on ja mitä tekijöitä pitäisi ottaa huomioon sen analyysissä?
- 2) Mitkä tekijät vaikuttavat kalastuselinkeinoon joustavuuteen kalastajien näkökulmasta, ja mitkä mekanismit näiden tekijöiden taustalla on?
- 3) Millä tavoin voimme edistää sosio-ekologisen systeemin muutosta niin, että se on kokonaisvaltaisesti kestävä – myös kulttuurisesti?

- Kenttätöitä 2006-2007 ja 2015-2018: 23 haastattelua (kalastajia pääasiassa, myös kalastajaperheenjäseniä, virkamiehiä yms.)
- Osallistuva havainnointi
- Tieteelliset raportit ja tilastot , sekä tieteelliset julkaisut
- Media-aineisto

Kalastuksen nykytila : kalastus on kriisissä

- Kalastajien määrä on pudonnut nopeasta →
Saaristomeren eteläisessä osassa kalastajia oli vielä 1934
3447, vuonna 2015 reilusti alle 100.
- Kalastajien keski-ikä on yli 55v. Ja uusia kalastajia
on todella vaikea houkuttaa alalle

Kolme suurinta haastetta:

- Harmaahylje
- Merimetso
- Kuhan alamitan nostaminen

© 2009 Encyclopædia Britannica, Inc.

Paikallinen ympäristötieto

- Kalastajien ääni ei pääse kuuluviin päätöksenteossa
- Päätöksenteko pohjaa usein tieteellisiin tutkimuksiin, jotka tehdään luonnontieteen menetelmin – kalastajien tieto omasta ympäristöstä ei pääse tutkimuksiin mukaan
- Kalastajat ympäri maailmaa ovat samassa tilanteessa:
- Yhteislaitumen tragedia → managerialismi → kestävä kehitys

Mekanismit sosiaalisen epäoikeudenmukaisuuden takana:

- 1) Managerialismi:
- 87% maailman kaupallisista kalakannoista on joko ylikalastettu tai siinä rajoilla (FAO 2019)
→ Kestävän kehityksen politiikka → pienimuotoinen kalastus katoaa
- Kalastustutkijat (sosiaalitieteet) ovat pitkään olleet yhtä mieltä siitä että sosiaalinen epäoikeudenmukaisuus on yksi suurimpia pienimuotoisen kalastuksen uhkia (mm. Bavinck et al. 2018)

Mekanismit sosiaalisen epäoikeudenmukaisuuden takana:

- 2) Rappeutuminen ja marginalisaatio : Kun perinteiset tuotannonmuodot leimataan ympäristölle epäystävällisiksi, jopa ympäristölle haitallisiksi – jollaiseksi ne oikeasti muuttuvatkin hallinnon sekaantumisen myötä – usein lopputulema on resurssin väheneminen
- Pitää tarkastella onko pienimuotoinen rannikkokalastaja oikeasti ainoa syyppää kalakantojen huonoon tilaan

Mekanismit sosiaalisen epäoikeudenmukaisuuden takana:

- 3) Luonnonsuojelu ja kontrolli: Luonnonsuojelun toimenpiteet ekologisen kestävyuden turvaamiseksi johtavat siihen, että tietty ihmisryhmä menettää mahdollisuutensa hyödyntää resurssia (kalaa)

Mekanismit sosiaalisen epäoikeudenmukaisuuden takana:

- 4) Ympäristökonflikti: Erilaiset säännöt ja rajoitukset lisäävät eri ryhmien välistä kitkaa – lopulta johtaa ympäristökonfliktiin jossa luonnonympäristön käyttöoikeuksista käydään kiivasta taistoa.

Mitä tehdä?

- Pitää painottaa kestävyyskokonaisuutta – pelkkä ekologisen kestävyysedistäminen ei toimi!
- Sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyyshuomioiminen parhaimmillaan edesauttaa myös ekologisen (ja taloudellisen) kestävyysedistymistä

Mitä tehdä?

- Päätöksenteon tueksi lisää tutkimusta jossa haastatellaan ja kuunnellaan oikeita ihmisiä asioiden takaa (vrt. Pelkät tilastot)
- Kalastajien kulttuuriperinnöstä ratkaisuja myös kestävän kehityksen ongelmiin
- Uudenlaisia päätöksentekomalleja, joissa myös asianomaiset olisivat oikeasti läsnä
- Luonnontieteellistä (ja muutakin) tutkimusta, jossa tieteelliseen tietoon yhdistetään myös paikallista ympäristötietoa

Living with the Baltic Sea in a changing Climate : SEAHER – hanke

- <http://blogs2.abo.fi/seaher/>
- Tavoitteena kehittää uusia paikallisen tiedon ja tieteellisen tiedon yhdistämisen keinoja myös päätöksentekijöille
- Erityisesti saariston alueella – yksi työpaketti koskee kalastajia!

Kiitos!!

